

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.05.1969, sp. zn. 2 Tor 5/69, ECLI:CZ:NS:1969:2.TOR.5.1969.1

Číslo: /1969

Právní věta: 1. Protokol o hlavním líčení, který má charakter veřejné listiny, je nutno považovat za důkaz o tom, jaký byl průběh hlavního líčení, dokud by nesprávnost jeho obsahu nebyla prokázána jinými důkazy. 2. Pouhá protokolace, že byl konstatován obsah trestního spisu bez konkrétního uvedení, co bylo ze spisu čteno nebo konstatováno, není dostatečným dokladem o provedení důkazu o okolnosti, obsažené v uvedeném spise.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.05.1969

Spisová značka: 2 Tor 5/69

Číslo rozhodnutí:

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování v trestním řízení, Protokol o hlavním líčení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 55

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

50.

1. Protokol o hlavním líčení, který má charakter veřejné listiny, je nutno považovat za důkaz o tom, jaký byl průběh hlavního líčení, dokud by nesprávnost jeho obsahu nebyla prokázána jinými důkazy.

2. Pouhá protokolace, že byl konstatován obsah trestního spisu bez konkrétního uvedení, co bylo ze spisu čteno nebo konstatováno, není dostatečným dokladem o provedení důkazu o okolnosti, obsažené v uvedeném spise.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 27. května 1969, [2 Tor 5/69](#).)

Z odůvodnění.

Zvláštní senát Nejvyššího soudu zrušil podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d) tr. ř. rozsudek zvláštního senátu krajského soudu v Českých Budějovicích z 13. února 1969, sp. zn. 7 Tr 5/68 a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Obvinění nejen napadli obsah protokolů přípravného řízení tvrzením o nesprávném postupu vyšetřovatele, ale namítli i nesprávný postup soudu v původním řízení a nesprávnost obsahu

protokolu o hlavním řízení. Tato okolnost nemohla zůstat nepovšimnutou ze strany soudu I. stupně. Protokol o hlavním líčení má povahu veřejné listiny, byl sepsán do slibu vzatým zapisovatelem, byl diktován za přítomnosti procesních stran a pod kontrolou obhájců obviněných. Ani při hlavním líčení a ani v době pozdější nebyly proti správnosti a úplnosti tohoto protokolu vzneseny námitky a nebylo žádáno o opravu nebo doplnění jeho obsahu soudním rozhodnutím. Pokud tedy nebyla důkazy řádně provedenými prokázána nesprávnost obsahu protokolu, nebo nesprávnost postupu soudu, který má být z protokolu patrný, nutno tento protokol považovat na důkaz toho, co a jak se dalo v průběhu hlavního líčení.

Z obsahu trestního spisu vyplývá, že obviněný S v žádosti o obnovu řízení po pravoplatnosti rozsudku namítal nesprávný postup předsedy senátu při publikaci obžaloby a jeho podjatost v průběhu soudního řízení. Z obsahu trestního spisu je však též patrné, že obviněný S byl pro křivé obvinění předsedy senátu, prokurátora a vyšetřovacích orgánů (§ 162 odst. 1 tr. zák.) odsouzen v r. 1956. Bylo proto pochybením soudu I. stupně, že příslušný trestní spis nevyžádal a neprovedl jeho obsahem důkaz a že rovněž neprovedl ke shora uvedeným tvrzením obviněných k protokolům o hlavním líčení důkaz výslechem úředních osob a obhájců přítomných a podílejících se na průběhu hlavního líčení. Jedině tak mohly být objektivně posouzeny zmíněné námitky obviněných jako např. námitka obviněného S, že „když je mu předestřen protokol o hlavním líčení z 12. 10. 1953, kdy měl říci, že F o úmyslu odejít za hranice nehovořil, ale že on to předpokládal, že nedovede vysvětlit, jak se to tam dostalo, neboť neměl o takovém úmyslu ani tušení“.

K otázce, zda obvinění věděli, že F a D chtěli po uprchnutí z vazby a po zběhnutí z vojenské služby utéci za hranice, je třeba uvést toto:

Obviněný K v přípravném řízení uvedl, že ho F informoval, že s D uprchli z věznice a že jsou na útěku do zahraničí a že ho požádal o úkryt a o zbraně. V hlavním líčení uvedl též obviněný, že mu F řekl, že je na cestě (neřekl odkud a kam), že potřebuje úkryt a zbraně a že předpokládal, že utíkají do ciziny, a že jeho cílem bylo pomoci F k útěku do ciziny.

Obviněný S v přípravném řízení uvedl, že o existenci zběhů F a D se dověděl od kamaráda K a že věděl, že měli v úmyslu opustit ČSSR. V hlavním líčení 12. 10. 1953 uvedl též obviněný, že F neřikal o útěku do ciziny, že však on to předpokládal, protože mu nic jiného nezbývalo.

Obviněná Č v přípravném řízení uvedla, že o tom, že F zběhl z vojny a zdržoval se na Písecku, se dověděla počátkem září 1952, když ji navštívil S a přinesl jí dopis od F, že se pak setkala s F v lese, že tam jí F informoval, že uprchl z vojenské trestnice, kde se nacházel pro pokus útěku do ciziny a že jí žádal o opatření falešných občanských průkazů atd. V hlavním líčení uvedla též obviněná, že F jí vylíčil, co se mu stalo a že chtěl do ciziny proto, že byl zatčen a utekl z věznice; dále uvedla, že F pomáhala, ježto chtěl v cizině dostudovat. Obviněná Š v hlavním líčení uvedla, že věděla, že F a D utíkají za hranice, protože F říkal, že chtěl v cizině dostudovat a že mu to ze srdce přála. Totéž pak opakovala obviněná na čl. 177 p. v. s dodatkem, že nevěděla, že by F měl v souvislosti s útekem jiný úmysl.

Svědék F v původním řízení odmítl vypovídat o tom, o čem jednal s obviněným, protože obviněný byl prý „vázan slibem mlčenlivosti, který jim dal“. Na závěr protokolu však uvedl, že věřil ve válku Západu s SSSR a že proto chtěl utéci do ciziny. U vojenského prokurátora uvedl, že se o ilegálním útěku do ciziny dohodl s D a že to učinil z nenávisti k lidově demokratickému zřízení a proto že chtěl v cizině dokončit započatá studia. V podstatě totéž uvedl F v hlavním líčení. Svědek D v přípravném řízení uvedl, že F informoval K, že uprchli z věznice a že chtěli ilegálně uprchnout do ciziny, že o tom byli informováni též obviněná Č a obviněný S. O dohodě s F na útěku do ciziny vypovídal D u vojenského prokurátora dne 31. 8. 1952 a podrobně o témž úmyslu a o průběhu událostí vypovídal v hlavním líčení.

Protože jak v původním řízení, tak i v řízení přezkumném zůstalo mimo jakoukoliv pochybnost, že F a D zběhli z vojenské služby a uprchli z věznice vojenského prokurátora, bylo třeba pečlivě hodnotit a rozebrat shora uvedené výpovědi a dalšími důkazy ověřovat proměny původních výpovědí obviněných a jejich podstatnou změnu ve veřejném zasedání zvláštního senátu. Bez takového postupu nebylo možno vzít za základ zjištění jen výpověď obviněných před zvláštním senátem.

Povinností zvláštního senátu krajského soudu za vylíčené situace bylo vyslechnout svědkyni B, neboť z její výpovědi v původním řízení u vyšetřovatele vyplývalo, že o tom, že F a D byli na útěku do ciziny, se dověděla od obviněné Č a že proto s ní tato jednala o jistém a spolehlivém úkrytu.

Z uvedených výpovědí mohlo být též zjištěno, zda F a D ve dnech 25. - 26. září 1952 v doprovodu další osoby Š, u níž měli být ubytováni, nepodnikli pokus o útěk za hranice, o čemž se zmiňovala svědkyně B.

Zvláštní senát krajského soudu vytýkal soudu rozhodujícímu v původním řízení nesprávné zjištění skutečného stavu věci. Tento soud vycházel prakticky z doznání obviněných, jak byla reprodukována shora a v rozsahu shora již naznačeném provedl další dokazování jen „konstatováním“ výpovědi svědků D, B, Š a G, aniž se pak jejich údaji nějak zvlášť blíže zabýval, ač ověření doznání obviněných předpokládalo v souladu se zásadou přímosti a bezprostřednosti platnou i podle trestního řádu z r. 1950 osobní výslech svědků před soudem.

Ne jinak postupoval zvláštní senát krajského soudu, jemuž změna výpovědi obviněných a svědků F a D a bezpečně neprokázané „psychické násilí“ vyšetřovatele stačilo k závěru, že obhajoba obviněných v přezkumném řízení nebyla vyvrácena a že jedině S věděl, že F a D utekli z věznice. Neuvážil, zda bez náležitého objasnění věci bylo možno uvěřit tomu, že F a D v situaci, v jaké se octli zběhnutím z vojenské služby a útekem z vazby, mohli „někde na Slovensku pracovat a tak se vyhnout vojenské službě“, když po nich bylo zahájeno celostátní pátrání. V tom směru bylo možno zjišťovat potřebné údaje ze spisových materiálů týkajících se jejich tehdejší vazby. Neprovedl důkaz ani výslechem G, z jehož výpovědi mohlo být zjištěno, jak to bylo s přesunem F a D na Brněnsko a o čem G jednal s Š a obviněnou Č. Neprovedl dokazování případně výslechem i dalších osob, o nichž se v protokole zmínění svědci zmiňují a nezjišťoval, zda proti jmenovaným nebylo provedeno trestní stíhání, aby mohl potřebné skutečnosti a okolnosti zjišťovat a ověřovat, příp. i obsahem trestních spisů. Rovněž při přezkoumávání otázky, jak to bylo s pokusem obviněné Č a Š o ilegální útěk do ciziny nepřekročil ani zvláštní senát rámec výpovědi obviněných. Soud I. stupně podle protokolu o veřejném zasedání sice konstatoval obsah podsvazku a obsah spisu vyššího vojenského soudu, neuvedl však v protokole konkrétně, co z nich zjišťoval ve vztahu k jednotlivým okolnostem a skutečnostem a vůbec neprovedl důkaz všemi přílohami trestního spisu. Je třeba konstatovat, že pouhá protokolace, že byl konstatován obsah spisu bez bližšího a konkrétního protokolování co bylo ze spisu čteno nebo konstatováno, je prázdnou protokolární floskulí a neznamená z trestně procesního hlediska nic. Z ustanovení § 237 tr. ř. plyne, že z protokolu o veřejném zasedání musí být patrné, které skutečnosti byly probrány a které důkazy byly provedeny ve veřejném zasedání. Není-li tomu tak, nedá se zjistit, zda se soud při rozhodování opíral pouze o ně.